

BÖLÜM 11

Tükenmişlik

Esra ATILLA BAL ¹

GİRİŞ

Çalışma yaşamının dinamikleri küresel ekonomi ve iş hayatındaki artan taleplere bağlı olarak son yıllarda hızla değişmektedir (Landbergis, 2003). Üretim sektöründeki rekabetçi baskıların ve hizmet sektöründeki tüketici taleplerinin artması, yüksek teknoloji endüstrisindeki hızlı gelişimin aşırı çalışma saatleri ve esneklik talepleri, sürekli öğrenme, iş güvencesizliği ve iş ve özel yaşam arasındaki çizginin bulanıklaşmasının çalışanların kaynaklarını giderek daha fazla zorladığı ileri sürülmüştür (Shirom, 2003). Günümüz iş yaşamında şirket birleşmeleri, küçülme ve yeniden yapılanma gibi değişimler de daha fazla çalışanın iş güvencesizliği nedeniyle mesleki tükenmişlik yaşamasına neden olan istihdam koşulları yaratmıştır. Araştırmalar serbest ticaretin yaygınlaşması ve teknolojik değişikliklerin yanı sıra, iş piyasasındaki küresel değişikliklerin dünya genelinde binlerce işin kaybına neden olduğunu belirtmektedir (Schaufeli ve Greenglass, 2001). İşten çıkarmalar, kesintiler ve erken emekliliği kapsayan küçülmeler maliyetleri düşürmek için kurumlar tarafından en sık kullanılan stratejilerden biri haline gelmiştir (Schaufeli ve Greenglass, 2001).

İstihdam, sadece finansal değil, aynı zamanda bireylerin kimliği ile ilişkili bir konu olduğundan iş kaybı ve iş kaybı tehdidi psikolojik olarak yıkıcı etkilere sahiptir (Dekker ve Schaufeli, 1995). Günümüz toplumunda en önemli psikososyal mesleki tehlikelerden biri haline gelen tükenmişlik, bireyler ve kurumlar için önemli düzeyde maliyet yaratmaktadır (Grow ve ark., 2019). Tükenmişliğin hem çalışanların iş ve kişisel yaşamları hem de ülke ekonomisi ve halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkisi, Dünya Sağlık Örgütü'nün

bu sendromu meslek bağlamına özgü bir olgu olarak 11. Uluslararası Hastalık Sınıflandırması kapsamına dahil etmesine neden olmuştur (Edu-Valsania ve ark., 2022).

Gittikçe artan sayıda çalışma günümüzde esenliğin COVID-19 pandemisi nedeniyle her zamankinden daha kritik bir konu olduğunu ortaya koymaktadır (Edu-Valsania ve ark., 2022). COVID-19 salgınından bu yana dünya genelinde sağlık çalışanları, doktorlar, hemşireler ve eczacıları kapsayan örneklemeler ile tükenmişlik konusunda birçok çalışma yapılmıştır (Barello ve ark., 2020). Sağlık çalışanları ile yapılan çalışmaların yanı sıra, COVID-19 nedeniyle tam zamanlı olarak evden çalışmanın tükenmişlik ile ilişkisini ortaya koyan araştırmalar da artmıştır (Abdel Hadi ve ark., 2021; Lizana ve Vega-Fernandez, 2021). Örneğin, öğretmenlerin tükenmişliği konusu gittikçe artan sayıda çalışmanın odağında yer almaktadır (Pressley, 2021). Alan yazında, çalışan ebeveynlerin COVID-19 pandemisi sırasında ev ortamında yüksek düzeyde strese maruz kalmaları nedeniyle tükenmişlik yaşadığını ortaya koyan çalışmalar da göze çarpmaktadır (Griffith, 2020).

TÜKENMİŞLİĞİN TANIMI

“A Burnt-Out Case” adlı romanında, mesleğinde anlam bulamayan ve hayattan zevk almayan bir mimarın hikayesini anlatan Graham Greene (akt. Edu-Valsania ve ark., 2022) tükenmişlik terimini tarihsel olarak ilk kez kullanan kişi olmuştur. Daha sonra, bu terim psikiyatr Herbert Freudenberg (1974) tarafından psikoloji alanına dahil edilerek, beklentileri karşılamayan profesyonel bir faaliyet nedeniyle oluşan

¹ Doç. Dr., Acıbadem Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, esra.bal@acibadem.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-8651-9609

danışman çalışanı başa çıkma yöntemlerini kendi başına (veya belli düzeyde yardım eşliğinde) geliştirmeye yönlendirir (Grant, 2017).

Destek Gruplarının Oluşturulması

Ekip ve iş arkadaşı desteği, çalışanların günlük hayatın zorlukları ve sıkıntılarıyla başa çıkmalarına yardımcı olmak için kritik öneme sahiptir. Bu destek başarıların kutlanması veya destek gruplarının oluşturulması gibi geniş bir yelpazedeki faaliyetleri kapsar. Bu amaçla kurumlar, çalışma süreçlerine ekip duygusunu güçlendirecek şekilde zorluklarla başa çıkma ve bu durumlarda nasıl hareket edileceği konusunda fikir ve bilgi paylaşma (Shanafelt ve Noseworthy, 2017) ile ilgili faaliyetler dâhil edebilir. Destek grupları, düzenli olarak bir araya gelen ve bilgi alışverişinde bulunan, birbirine duygusal destek sağlayan ve/veya iş problemlerini çözen resmi (organizasyon tarafından açıkça oluşturulmuş) ya da resmi olmayan (kendiliğinden ortaya çıkan) iş arkadaşlarından oluşan gruba ifade eder. Bu yöntem (örn, her iki haftada bir iki saatlik buluşmalar), tükenmişlikle baş etmek için en yaygın kullanılan yaklaşımlardan biridir ve faydaları sıklıkla ortaya konmuştur (Ahola ve ark., 2017).

SONUÇ

Bu bölümde tükenmişliğin ne olduğu, ana boyutları, bu sendromun açıklanması ve tanımlanması için önerilen modeller ile tükenmişliğin nedenleri ve sonuçları ele alınmıştır. Bunun yanı sıra, bölüm kapsamında hem örgütsel hem de bireysel düzeyde tükenmişliğe nasıl müdahale edilebileceği de ortaya konmuştur. Aşırı çalışma saatleri ve yüksek düzeyde talepler içeren iş ortamları ve belirli bireysel özellikler çalışanların duygusal olarak tükenmelerine, işe karşı duyarısızlaşmalarına ve kişisel başarı hislerinin azalmasına neden olabilir. Ancak tükenmişlik kaçınılmaz değildir ve bu bölümde de belirtilen çeşitli yöntemler yardımıyla önlenmesi ve etkilerinin hafifletilerek çalışanların esenlik hallerinin desteklenmesi mümkündür. Dolayısıyla, tükenmişlik ile mücadelede bireysel ve örgütsel faktörlere odaklanan teşhis ve müdahaleler bu sendromun oluşumu ve etkileriyle başa çıkılması için önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdel Hadi, S., Bakker, A. B. ve Häusser, J. A. (2021). The role of leisure crafting for emotional exhaustion in telework during the COVID-19 pandemic. *Anxiety, Stress & Coping*, 1–15.
- Adriaenssens, J., De Gucht, V. ve Maes, S. (2015). Determinants and prevalence of burnout in emergency nurses: A systematic review of 25 years of research. *International Journal of Nursing Studies*, 52, 649–661.
- Ahola, K. (2007). *Occupational burnout and health*. Finnish Institute of Occupational health. People and Work Research Reports 81.
- Ahola, K., Toppinen-Tanner, S. ve Seppänen, J. (2017). Interventions to alleviate burnout symptoms and to support return to work among employees with burnout: Systematic review and meta-analysis. *Burnout Research*, 4, 1–11.
- Akça, F. (2008). Örgütsel Tükenmişlik ve Stres. M. Özdevecioğlu ve H. Karadal (Ed.), *Örgütsel Davranışta Seçme Konuları* içinde (s.287-308). Ankara: İlke Yayınevi.
- Altshuler, J.L. ve Ruble D.N. (1989) Developmental changes in children's awareness of strategies for coping with uncontrollable stress. *Child Development*, 60(6), 1337–1349.
- Bakker, A. B. ve Demerouti, E. (2017). Job demands–resources theory: Taking stock and looking forward. *Journal of Occupational Health Psychology*, 22, 273–285.
- Bakker, A. B. ve Schaufeli, W. B. (2000). Burnout contagion processes among teachers. *Journal of Applied Social Psychology*, 30, 2289–2308.
- Barello, S., Palamenghi, L. ve Graffigna, G. (2020). Burnout and somatic symptoms among frontline healthcare professionals at the peak of the Italian COVID-19 pandemic. *Psychiatry Research*, 290.
- Belcastro, P. A. (1982). Burnout and its relationship to teachers' somatic complaints and illnesses. *Psychological Reports*, 50, 1045–1046.
- Boland, L. L., Mink, P. J., Kamrud, J. W., Jeruzal, J. N. ve Stevens, A. C. (2019). Social support outside the workplace, coping styles, and burnout in a cohort of EMS providers from Minnesota. *Workplace Health & Safety*, 67, 414–422.
- Burke, R. J. ve Greenglass, E. R. (2001). Hospital restructuring, work-family conflict and psychological burnout among nursing staff. *Psychology & Health*, 16(5), 583–594.
- Bryan, C., Goodman, T., Chappelle, W., Thompson, W. ve Prince, L. (2018). Occupational stressors, burnout, and predictors of suicide ideation among US Air Force remote warriors. *Military Behavioral Health*, 6, 3–12.
- Charoensukmongkol, P., Moqbel, M. ve Gutierrez-Wirsching, S. (2016). The role of coworker and supervisor support on job burnout and job satisfaction. *Journal of Advances in Management Research*, 13(1).
- Cox, T., Kuk, G. ve Leiter, M. (1993). Burnout, health, work stress and organizational healthiness. In W. B. Schaufeli, C. Maslach, & T. Marek (Ed.), *Professional Burnout: Recent Developments in Theory and Research* (pp. 177–193). Taylor & Francis.
- Cropanzano, R., Rupp, D. E. ve Byrne, Z. S. (2003). The rela-

- tionship of emotional exhaustion to work attitudes, job performance, and organizational citizenship behaviors. *Journal of Applied Psychology*, 88(1), 160.
- Çam, M. O. (1992). Tükenmişlik Envanterinin Geçerlik ve Güvenilirliğinin Araştırılması. İçinde VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları El Kitabı, 155-160.
- De Simone, S., Vargas, M. ve Servillo, G. (2021). Organizational strategies to reduce physician burnout: A systematic review and meta-analysis. *Aging Clinical and Experimental Research*, 33, 883-894.
- Dekker, S. W. ve Schaufeli, W. B. (1995). The effects of job insecurity on psychological health and withdrawal: A longitudinal study. *Australian Psychologist*, 30(1), 57-63.
- Demirel, Y. ve Seçkin, Z. (2009). Tükenmişlik ve Üretkenlik Karşıtı Davranışlar Arasındaki İlişkinin Kavramsal Bonyutu. *TİSK Akademi Dergisi*, 4(8), 145-164.
- Dolgun, U. (2015). Tükenmişlik sendromu. D. E. Özler (Ed.), *Örgütsel Davranışta Güncel Konular* içinde (s. 287-308). Ekin Yayınevi.
- Edu-Valsania, S., Laguía, A. ve Moriano, J. A. (2022). Burnout: A review of theory and measurement. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19, 1-27.
- Enzmann, D., Schaufeli, W. B., Janssen, P. ve Rozeman, A. (1998). Dimensionality and validity of the Burnout Measure. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 71(4), 331-351.
- Forcier, K., Stroud, L.R., Papandonatos, G.D., Hitsmann, B., Reiches, M., Krishnamoorthy, J. ve Niaura, R. (2006) Links between physical fitness and cardiovascular reactivity and recovery to psychological stressors: A meta-analysis. *Health Psychology* 25(6), 723-739.
- Freudenberger, H. J. (1974). Staff burn-out. *Journal of Social Issues*, 30, 159-165.
- Giorgi, G., Arcangeli, G., Perminiene, M., Lorini, C., Ariza-Montes, A., Fiz-Perez, J., Di Fabio, A. ve Mucci, N. (2017). Work-related stress in the banking sector: A review of incidence, correlated factors, and major consequences. *Frontiers in Psychology*, 8, 2166.
- Golembiewski, R. T., Munzenrider, R. ve Carter, D. (1983). Phases of progressive burnout and their work site covariants: Critical issues in OD research and praxis. *Journal of Applied Behavioral Science*, 19, 461-481.
- Grant, A. M. (2017). Solution-focused cognitive-behavioral coaching for sustainable high performance and circumventing stress, fatigue, and burnout. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 69, 98.
- Grant, A. M. ve Parker, S. K. (2009). Redesigning work design theories: The rise of relational and proactive perspectives. *Academy of Management Annals*, 3, 317-375.
- Griffith, A. K. (2020). Parental burnout and child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Journal of Family Violence*, 1-7.
- Grow, H. M., McPhillips, H. A. ve Batra, M. (2019). Understanding physician burnout. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care*, 49.
- Hallman, T., Thomsson, H., Burell, G., Lisspers, J. ve Setterlind, S. (2003). Stress, burnout and coping: differences between women with coronary heart disease and healthy matched women. *Journal of Health Psychology*, 8(4), 433-445.
- Hallsten, L., Bellagh, K. ve Gustafsson, K. (2002). *Burning-out in Sweden – a Population Study*. Stockholm: Institute for Working Life.
- Hatfield, E., Cacioppo, J. T. ve Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. *Current Directions in Psychological Science*, 2, 96-100.
- Hildenbrand, K., Sacramento, C. A. ve Binnewies, C. (2018). Transformational leadership and burnout: The role of thriving and followers' openness to experience. *Journal of Occupational Health Psychology*, 23(1), 31.
- Hochschild, A. R. (1983). *The managed heart: Commercialization of human feeling*. University of California Press.
- Ingusci, E., Callea, A., Cortese, C.G.; Zito, M., Borgogni, L., Cenciotti, R., Colombo, L., Signore, F., Ciavolino, E., Demerouti, E. (2019). Self-Efficacy and Work Performance: The Role of Job Crafting in Middle-Age Workers. *International Journal of Business and Society*, 20, 533-551.
- Jackson, E.M. ve Dishman, R.K. (2006) Cardiorespiratory fitness and laboratory stress. A meta-regression analysis. *Psychophysiology* 43(1), 57-72.
- Kahn, R., Wolfe, D., Quinn, R., Snoek, J. ve Rosenthal, R. (1964). *Organizational stress: Studies in role conflict and ambiguity*. New York: Wiley, 1964.
- Kalimo, R. (2000) The challenge of changing work and stress for human resources. The case of Finland. *Journal of Tokyo Medical University*, 58, 349-356.
- Kannampallil, T., Abraham, J., Lou, S. S. ve Payne, P. R. (2021). Conceptual considerations for using EHR-based activity logs to measure clinician burnout and its effects. *Journal of the American Medical Informatics Association*, 28(5), 1032-1037.
- Kaya, N., Aydin, S. ve Ogun, G. (2016). The impacts of servant leadership and organizational politics on burnout: A research among mid-level managers. *International Journal of Business Administration*, 7(2), 26-32.
- Kim, H., Kim, J. S., Choe, K., Kwak, Y. ve Song, J. S. (2018). Mediating effects of workplace violence on the relationships between emotional labour and burnout among clinical nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 74, 2331-2339.
- Kivimäki, M., Virtanen, M., Elovainio, M., Kouvonen, A., Väänänen, A. ve Vahtera, J. (2006). Work stress in the etiology of coronary heart disease—a meta-analysis. *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 431-442.
- Klaperski, S., Dawans, B. von, Heinrichs, M. ve Fuchs, R. (2014) Effects of a 12-week endurance training program on the physiological response to psychosocial stress in men. A randomized controlled trial. *Journal of Behavioral Medicine*, 37(6), 1118-1133
- Kossek, E. E., Hammer, L. B., Kelly, E. L. ve Moen, P. (2014). Designing work, family & health organizational change initiatives. *Organizational Dynamics*, 43, 53.
- Lam, C. K., Huang, X. ve Janssen, O. (2010). Contextualizing emotional exhaustion and positive emotional display: The signaling effects of supervisors' emotional exhaustion and service climate. *Journal of Applied Psychology*, 95(2), 368.

- Landsbergis, P. A. (2003). The changing organization of work and the safety and health of working people: a commentary. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 45(1), 61-72.
- Laschinger, H. K. S., Borgogni, L., Consiglio, C. ve Read, E. (2015). The effects of authentic leadership, six areas of worklife, and occupational coping self-efficacy on new graduate nurses' burnout and mental health: A cross-sectional study. *International Journal of Nursing Studies*, 52(6), 1080-1089.
- Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer.
- Le Blanc, P. M. ve Schaufeli, W. B. (2008). Burnout interventions: An overview and illustration. *Handbook of Stress and Burnout in Health Care*, 201-215.
- Lee, R. T. ve Ashforth, B. E. (1996). A meta-analytic examination of the correlates of the three dimensions of job burnout. *Journal of Applied Psychology*, 81, 123-133.
- Lee, H. F., Kuo, C. C., Chien, T. W. ve Wang, Y. R. (2016). A meta-analysis of the effects of coping strategies on reducing nurse burnout. *Applied Nursing Research*, 31, 100-110.
- Leiter, M. P. ve Maslach, C. (1988). The impact of interpersonal environment on burnout and organizational commitment. *Journal of Organizational Behavior*, 9(4), 297-308.
- Levinson, Harry (1996). Burnout. *Harvard Business Review*, 8, 153-163.
- Lindblom, K. M., Linton, S. J., Fedeli, C. ve Bryngelsson, I. L. (2006). Burnout in the working population: relations to psychosocial work factors. *International Journal of Behavioral Medicine*, 13, 51-59.
- Lizana, P. A. ve Vega-Fernandez, G. (2021). Teacher teleworking during the COVID-19 pandemic: Association between work hours, work-family balance and quality of life. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 7566.
- Llorens, S. ve Salanova, M. (2011). Burnout: Un problema psicológico y social. *Riesgo Labor*, 37, 26-28.
- Manzano-García, G. ve Ayala-Calvo, J. C. (2013). New perspectives: Towards an integration of the concept "burnout" and its explanatory models. *Anales de Psicología*, 29, 800-809.
- Maslach, C. (1976). Burned-out. *Human Behavior*, 16-22.
- Maslach, C. ve Jackson, S. E. (1996). *MBI-Human services survey*. CPP. Mountain View, California, San Francisco.
- Maslach, C. ve Leiter, M. P. (2017). New insights into burnout and health care: Strategies for improving civility and alleviating burnout. *Medical Teacher*, 39, 160-163.
- Maslach, C., Schaufeli, W. B. ve Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 397-422.
- McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1987). Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 81.
- Melamed, S., Shirom, A., Toker, S. ve Shapira, I. (2006). Burnout and risk of type 2 diabetes: A prospective study of apparently healthy employed persons. *Psychosomatic Medicine*, 68, 863-869.
- Milanés-Sánchez, S.F. ve Gómez-Díaz, M. (2018). El síndrome de burnout y la práctica de mindfulness: Una revisión sistemática. *Presencia*, 14.
- Miranda, H., Viikari-Juntura, E., Heistaro, S., Heliövaara, M. ve Riihimäki, H. (2005). A population study on differences in the determinants of a specific shoulder disorder versus nonspecific shoulder pain without clinical findings. *American Journal of Epidemiology*, 161(9), 847-855.
- Mustafa, M., Santos, A. ve Chern, G. T. (2016). Emotional intelligence as a moderator in the emotional labour-burnout relationship: Evidence from Malaysian HR professionals. *International Journal of Work Organisation and Emotion*, 7(2), 143-164.
- Ochentel, O., Humphrey, C. ve Pfeifer, K. (2018). Efficacy of exercise therapy in persons with burnout. A systematic review and meta-analysis. *Journal of Sports Science & Medicine*, 17(3), 475.
- O'Connor, K., Neff, D. M. ve Pitman, S. (2018). Burnout in mental health professionals: A systematic review and meta-analysis of prevalence and determinants. *European Psychiatry*, 53, 74-99.
- Orgambidez, A. ve Almeida, H. (2019). Core burnout and power in portuguese nursing staff: An explanatory model based on structural empowerment. *Workplace Health & Safety*, 67(8), 391-398.
- Penz, M., Stalder, T., Miller, R., Ludwig, V. M., Kanthak, M. K. ve Kirschbaum, C. (2018). Hair cortisol as a biological marker for burnout symptomatology. *Psychoneuroendocrinology*, 87, 218-221.
- Peterson, U., Demerouti, E., Bergström, G., Samuelsson, M., Asberg, M. A. ve Nygren, A. (2008). Burnout and physical and mental health among Swedish healthcare workers. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 84-95.
- Pines, A. M. (2002). Teacher burnout: A psychodynamic existential perspective. *Teachers and Teaching*, 8(2), 121-140.
- Polatçı, S. (2007). *Tükenmişlik sendromu ve tükenmişlik sendromuna etki eden faktörler: Gaziosmanpaşa Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir analiz* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Pressley, T. (2021). Factors contributing to teacher burnout during COVID-19. *Educational Researcher*, 50, 325-327.
- Roelofs, J., Verbraak, M., Keijsers, G. P., De Bruin, M. B. ve Schmidt, A. J. (2005). Psychometric properties of a Dutch version of the Maslach Burnout Inventory General Survey (MBI-DV) in individuals with and without clinical burnout. *Stress and Health: Journal of the International Society for the Investigation of Stress*, 21(1), 17-25.
- Rotter, J.B. (1966). Generalized expectancies for internal vs external control of reinforcement. *Psychology Monographs*, 80.
- Salmon, P. (2001) Effects of physical exercise on anxiety, depression and sensitivity to stress - a unifying theory. *Clinical Psychology Review* 21(1), 33-61.
- Salvagioni, D. A. J., Melanda, F. N., Mesas, A. E., González, A. D., Gabani, F. L., ve de Andrade, S. M. (2017). Physical, psychological and occupational consequences of

- job burnout: A systematic review of prospective studies. *PLoS ONE*, 12, e0185781.
- Schaufeli, W. B. (2006). The balance of give and take: Toward a social exchange model of burnout. *Revue internationale de psychologie sociale*, 19(1), 75-119.
- Schaufeli, W. B., Dierendonck, D. V. ve Gorp, K. V. (1996). Burnout and reciprocity: Towards a dual-level social exchange model. *Work & Stress*, 10(3), 225-237.
- Schaufeli, W. B. ve Greenglass, E. R. (2001). Introduction to special issue on burnout and health. *Psychology and Health*, 16(5), 501-510.
- Schaufeli, W. B., Maassen, G. H., Bakker, A. B. ve Sixma, H. J. (2011). Stability and change in burnout: A 10-year follow-up study among primary care physicians. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 84, 248-267.
- Semmer, N. ve Meier, L. L. (2003). Individual differences, work stress and health. *Handbook of Work and Health Psychology*, 2, 83-120.
- Shanafelt, T. D. ve Noseworthy, J. H. (2017). Executive leadership and physician well-being: Nine organizational strategies to promote engagement and reduce burnout. *Mayo Clinic Proceedings*, 92, 129-146.
- Shirom, A. (2003). Job-related burnout: A review. J. C. Quick ve L. E. Tetrick (Ed.), *Handbook of Occupational Health Psychology* içinde (s. 245-264). American Psychological Association.
- Signore, F., Cortese, C. G., Parisi, S., Russo, V., Zito, M. ve Ingusci, E. (2020). Job Crafting and Well-Being at Work: An Exploratory Analysis during Health Emergency Period. *La Medicina Del Lavoro*, 111, 478-492.
- Signore, F., Ciavolino, E., Cortese, C. G., De Carlo, E. ve Ingusci, E. (2023). The Active Role of Job Crafting in Promoting Well-Being and Employability: An Empirical Investigation. *Sustainability*, 16(1), 201.
- Simms, L., Ottman, K. E., Griffith, J. L., Knight, M. G., Norris, L., Karakcheyeva, V. ve Kohrt, B. A. (2023). Psychosocial Peer Support to Address Mental Health and Burnout of Health Care Workers Affected by COVID-19: A Qualitative Evaluation. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(5), 4536.
- Soares, J. J. ve Jablonska, B. (2004). Psychosocial experiences among primary care patients with and without musculoskeletal pain. *European Journal of Pain*, 8(1), 79-89.
- Sürgevil, O. (2006). *Çalışma Hayatında Tükenmişlik Sendromu*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Taris, T. W., Le Blanc, P. M., Schaufeli, W. B., & Schreurs, P. J. (2005). Are there causal relationships between the dimensions of the Maslach Burnout Inventory? A review and two longitudinal tests. *Work & Stress*, 19(3), 238-255.
- Toppinen-Tanner, S., Ojajärvi, A., Väänänen, A., Kalimo, R. ve Jäppinen, P. (2005). Burnout as a predictor of medically certified sick-leave absences and their diagnosed causes. *Behavioral Medicine*, 31(1), 18-32.
- Ugwu, L. I., Enwereuzor, I. K., Fimber, U. S. ve Ugwu, D. I. (2017). Nurses' burnout and counterproductive work behavior in a Nigerian sample: The moderating role of emotional intelligence. *International Journal of African Nursing Sciences*, 7, 106-113.
- Wallbank, S. ve Hatton, S. (2011). Evaluation of clinical supervision delivered to health visitors and school nurses. *Community Practice*, 84, 21-25.